

EĞİTİM ARAŞTIRMALARI DERSLERİNDE POSTER OTURUMLARI

POSTER SESSIONS IN EDUCATIONAL RESEARCH CLASSES

Doç. Dr. Nilgün KÖKLÜ
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi

ÖZET

Poster oturumlarının, araştırmaların sunumu için etkili bir format olduğu düşünülebilir. Poster oturumlarının kullanımının öğrencinin araştırmaya yönelik tutumlarına etki edip etmeyeceğini araştırmak için, Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü, Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini alan 3. sınıf lisans öğrencileri ile bir araştırma yapılmıştır. Bu sınıf, araştırmalarının sunumunda poster oturumu kullanan 44 öğrenci ve geleneksel metotlar kullanan 34 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya yönelik tutum ölçeği ve poster oturumu değerlendirme formu ile toplanan veriler ortalama, frekans ve yüzde kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, poster oturumunun araştırmaya yönelik olumlu tutumların geliştirilmesinde, geleneksel araştırma raporu yöntemine göre daha iyi olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin pek çoğu, bir poster oturumu ile uğraşmaktan çok hoşnut olmuşlardır. Hatta, öğrenciler ilginç, öğretici, iyi yazılmış ve iyi planlanmış bir poster hazırlamada yaratıcılıklarını kullanabildiklerini söylemişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Poster oturumu, poster, araştırma

ABSTRACT

Poster sessions are considered to be an efficient format for presenting research. This study was undertaken to ascertain whether the use of classroom poster sessions affects student attitudes toward research. The subjects were third year undergraduate students taking Educational Research Methods at the Department of Educational Administration and Planning. The class consisted of 44 students who participated in poster sessions and 34 students who used traditional methods in their research. The data gathered, by attitude towards research scale and poster evaluation form, was analyzed using mean, frequency and percentage. The results indicated that a poster session results in more favorable attitudes towards research than is a traditional writing assignment. Most students apparently enjoyed engaging in a poster session. Also, they said that they could use their creativity in preparing an interesting, informative, well-written and well-designed poster.

Key Words: Poster session, poster, research

GİRİŞ

Sosyal bilimler alanında, poster oturumlarının araştırma verilerini sunmada kolay ve etkili bir yol olduğu görülmektedir. Son zamanlarda, psikoloji toplantılarında poster oturumları bir sunum formatı olarak popüler olmaya başlamıştır. Özellikle son iki yılda, poster oturumları sınıftaki etkinliklerde de kullanılmaya başlanmış, lisans ve yüksek lisans derslerinde dersin bir tamamlayıcısı olarak ele alınmıştır.

Poster oturumlarının ileri lisans seminerleri (Chute ve Bank,1983) ve yüksek lisans öğrencileri/fakülte sohbetleri (toplantıları) için (Ventis,1986) bir öğretim aracı olarak kullanıldığı görülmektedir.

Sınıf poster oturumu, öğrencilerin bağımsız çalışmalarını resim ve grafiklerle özetleyebildikleri bir araçtır. Tipik bir posterde, öğrenci kendi verileri ile kütüphane

araştırmasını 91.5 cm x 152.5 cm'lik bir posterde özetler. Öğrenciler okuyup değerlendirdikleri ya da gerçekleştirdikleri araştırmaların büyük puntolu özetlerini bir poster formatı içinde sunarlar. Ayrıca posteri görsel olarak ilginç kılabilmek ve anahtar noktalara en çok ilgiyi çekebilmek için grafikler, resimler, tablolar, örnekler ve diğer sanat eserlerini kullanırlar.

Araştırma derslerinde kullanılabilecek olan poster oturumlu ödevlerin pek çok ögesi Baird (1991) tarafından açıklanan format uyarlanarak gerçekleştirilmektedir. Bu format profesyonel konferanslarda ele alınan format gibidir. Her dönem başında, öğrencilerden bir poster oturumu tamamlamaları istenmiştir. Öğrenciler tek ya da grup olarak çalışabilmektedir. Öğrenciler mümkün olduğu kadar yaratıcı ve ilginç posterler hazırlama konusunda teşvik edilmektedir. Örneğin, fotoğraf, renk,

büyük puntolar, görsel ve işitsel malzemeler kullanmaları önerilir. Öğrencilerin kısa, teorik olmayan, gözleme dayalı ampirik çalışmalar ve özellikle anketler yapmalarına (öğretim elemanlarının danışmanlığında) olanak tanınır. Hatta gerektiğinde literatür taramasına veya teorik posterlere de izin verilir. Bu projeler geleneksel raporlardan farklı olarak yazılı ve görsel sunumu birleştirmektedir. Öğrencilere yardımcı olabilmek için örnek raporlar, videolar ve audio yapımlar gösterilebilir.

Bir posterde olması gereken öğeler (Baird,1991; Lowry,1992) şu şekilde özetlenebilir: a) Okunabilir büyük bir başlık, b) Önsöz, c) Hipotezler ya da sorular, d) Model, e) Operasyonel tanımlar, f) Bağımlı, bağımsız değişkenler, g) Bulgular, h)Yargı, karar.

Bütün projeler değerlendirmede temel oluşturabilecek üç kriteri karşılayabilmelidir: (a) Kitaplarda mevcut olan bilgilerin dışında geniş bir araştırma, (b) Konu alanının analizi ve kritik düşünebilme, (c) Bilgi ve fikirlerin açık bildirimi. Öğrencilerden sadece anlatım değil, konuyu değerlendirmesi, sentez yapabilmesi, yorumlaması ve bilgiyi kritik etmesi istenir.

Öğrencilerin poster oturumunda başarılı olabilmeleri için üç aşamalı bir süreç ile rehberlik edilir: (a) Öğrenciler çalışacakları konuyu ve metotlarını anlatan tek sayfalık bir öneri verirler. Proje başlamadan önce öğretim görevlisi projeyi onaylamalıdır. Böylece öğrenciler ile bir beyin fırtınası yaratılabilir, bazı kaynaklar ve yaklaşımlar ile ilgili öneriler getirilebilir ve bazı problemler önceden görülebilir. (b) Öğrencilere kısa bir ön taslak poster sunumu için fırsat verilir. Bu sunum dönüt alma fırsatını verir. Öğrencilere problemler konusunda yardımcı olunur ve etik kurallara uygunluğu görülür. Poster oturumu ile geleneksel yöntemden farklı olarak, öğrenciler birbirlerinin yaptığı çalışmalarını görür ve böylece karşılaştırma imkânı verilmiş olur. (c) Dönem sonunda herkesin katılabileceği ortamlarda poster sunumları yapılması sağlanır.

Poster oturumunun değerlendirilmesinde ele alınacak konular ise şunlar olmalıdır: Sınıfta poster sunumunun gerçekleştirilmesi, literatürün ve araştırmanın kritik analizinin yapılması ve de posterin ilginç, iyi planlanmış, iyi yazılmış ve bilgi verici olmasıdır. Öğrencilerden ders ile ilgili deneysel desen kararları, istatistik ve diğer bilgiler üzerine sorulan sorulara cevap vermeleri istenir.

Poster oturumları ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, öğrencilerin aktif bir katılımını gerektiren bir metot olan sınıfıçi poster oturumlarının deneysel desen ve klinik psikofarmakoloji derslerinde başarılı bir bi-

çimde kullanıldığı görülmektedir. Chute ve Bank (1983) üniversite lisans düzeyinde 30 öğrenci ile poster oturumu gerçekleştirmiş ve başarıya ulaşmıştır. Öğrenciler ders sırasında tarama türü bir rapor hazırlamışlar ve bu çalışmayı bir poster ile sunmuşlardır. Profesyonel anlamda posterlerin uygun olduğu ve öğrencilerin çok zevk aldıkları gözlenmiştir. Lisans seminerlerinde, öğrenci araştırma raporları hazırlamak yerine poster oturumlarının etkili bir öğretim tekniği olabileceği önerilmiştir.

Fakülte içindeki poster sunumları geleneksel lisansüstü seminerlerine bir alternatif olmuştur. William ve Mary kolejinde, psikoloji yüksek lisans öğrencileri için haftalık toplantılar düzenlenmiştir. Misafir araştırmacılar ve bölüm elemanları ile poster oturumu gerçekleştirmişlerdir. Bütün sunucular daha önceki konferanslarda hazırladıkları poster materyallerini kullanmışlardır. Öğrencilerin katılımı gerçekleştirilmiş ve onların daha önce katılmadıkları posterler hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Wentis (1986) bu uygulamalardan elde edilen başarı sonucunda daha sonrası için oturumlar planlamış ve diğer bölümleri de bu etkili ve verimli stratejinin kullanılması konusunda teşvik etmiştir.

Gore ve Camp (1987) üniversite ikinci sınıf deneysel desen dersinde, poster oturumunu başarı notuna %20 etki edecek şekilde tamamlayıcı bir unsur olarak kullanmışlardır. Her öğrenci orijinal bir deney tasarlayarak yapmış ve sonuçları bir poster oturumunda sunmuşlardır. Bu oturum bir festival atmosferinde gerçekleşmiş ve başarılı olanlara ödül verilmiştir.

Rosenburg ve Blount (1988) poster oturumu için ilk toplantıyı fakülteye ait bir holde 5 lisans ve 7 yüksek lisans öğrencisi ile yapmıştır. 2 saatlik bir oturuma 200'den fazla kişi katılmıştır. Oturumun değerlendirilmesi için bir anket uygulanmıştır. Katılanların %90'ı programın iyi olduğunu ve devam ettirilmesini söylemişlerdir. Fakülte üyeleri ve sunucular pozitif tepkiler aldıklarını ve bu tür sunumun yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Poster oturumlarının popülerliği ve dersteki etkililiği detaylı bir biçimde lise psikoloji dersinde Benjamin , Fowl ve Klein (1977) tarafından başarılı bir biçimde kullanılmıştır. Benzer bir şekilde Fish ve Fraser (1993) psikoloji dersinde poster sunumuna katılan öğrencilerin daha fazla çalıştıklarını, dersten daha çok hoşlandıklarını ve herhangi bir şekilde katılımı olamayan öğrencilere göre psikolojinin temel prensiplerini daha iyi anladıklarını bulmuşlardır. Baird (1991) poster oturumu için uygun bir formatı geliştirmenin dışında, üniversitede

büyük ya da küçük sınıflarda posterlerin etkili bir biçimde kullanılabilceğini saptamıştır.

Heppner, Kivlighan, Dennis ve diğerleri (1995) danışmanlık tarihini, psikolojik danışmanlık doktora öğrencilerine öğretmek için poster oturumu formatı kullanılarak bir öğretim etkinliği gerçekleştirmişlerdir. Bu dersi alan 13 doktora öğrencisine 5 hafta boyunca danışmanlık tarihi (bu meslekteki önemli olaylar ve sosyal güçlerin analizi) verilmiştir. Ders bitiminde poster oturumu düzenlenmiştir. Bu tür bir uygulamanın diğer sınıf ödevlerine göre daha iyi öğrenme sağladığı ve danışmanlık mesleğinin tarihini anlamada bir artış olduğu ortaya çıkmıştır. Bu süreç içinde öğrenilen en önemli unsurlar öğrencilerin diğerleriyle işbirliği içinde olmaları, bilginin düzenlenmesi ve entegre edilmesi olmuştur. Ayrıca öğrenciler poster oturumunun fikir alışverişi için cesaret verici bir ortam yarattığını vurgulamışlardır.

Crowley-long, Powell ve Christensin (1997) üniversite psikoloji dersinde poster kullanımının, araştırmaya yönelik öğrenci tutumlarını etkileyip etkilemediğini belirleyebilmek için 15 maddelik bir anket kullanmışlardır. Sonuçlar poster oturumunun ampirik araştırmaya yönelik pozitif tutumları geliştirmede geleneksel okuma yazma ödevlerinden daha iyi olduğunu göstermiştir.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, A.Ü. Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü 3.sınıf öğrencileri ile eğitimde araştırma yöntemleri dersinde poster oturumunu denemek ve poster oturumunun geleneksel yaklaşıma göre araştırmaya yönelik tutumları ne derece etkilediğini görmek ve poster oturumu konusunda öğrencilerin değerlendirmelerini almaktır.

YÖNTEM

Araştırma modeli olarak, yarı-deneysel modellerden kontrol gruplu sınıfta model ile çalışılmıştır. Bu modelde, Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü 3. sınıf öğrencilerinden oluşan grup, tesadüfi olarak deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Her iki grupta da araştırma yaptırılmış, ancak deney grubundakiler, araştırmalarını diğer gruptan farklı olarak posterler ile sunmuşlardır. Çalışma bittiğinde her iki gruba da araştırmaya yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma 1997-1998 öğretim yılı, ikinci dönemde Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersini alan 81 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrenciler bir önceki öğretim

yılında Araştırmaya Giriş dersini alarak "temel kavram, ilke ve yaklaşımlar, araştırma süreç ve teknikleri" konularında başarılı olmuşlardır. Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersi ise, araştırmaya ilişkin kavram ve teknikleri açısından yetişmiş öğrencilere seçtikleri bir konu üzerine araştırma yapma olanağı sağlayan bir derstir.

Bu çalışmada öğrenciler tesadüfi olarak iki gruba ayrılmıştır. Birinci gruptaki 44 öğrenci dörder kişilik gruplar halinde dersin gereği olarak yaptıkları araştırmayı dönemin son iki haftasında poster oturumu olarak sunmuşlar, ayrıca araştırma raporu da hazırlamışlardır. İkinci grup ise sadece yaptıkları araştırma için bir araştırma raporu vermişlerdir. Sunulan 11 poster oturumundan bazıları şunlardır: Öğretmenlerin İş Doyumu, Üniversite Olaylarında Şiddet ve Basın, Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar, Eğitim Bilimleri Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Profili, Üniversite Öğrencilerinin İstihdam Beklentileri.

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarını ölçülebilmek için, Köklü (1992) tarafından geliştirilen 23 maddelik beşli Likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekte 10 pozitif madde, 13 negatif madde bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .86'dır. Bu ölçek tek boyutlu olmasının dışında üç boyutlu olarak da kullanılabilir. Birinci boyut araştırma alanına yönelik tutumlar, ikinci boyut araştırma dersine yönelik tutumlar ve üçüncü boyut ise araştırmada kendini yeterli görmedir. Sırasıyla bu boyutlara ait Alfa güvenirlik katsayıları .81, .80 ve .59'dur. Aracın geçerlik çalışması faktör analizleri ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin toplam tutum puanlarının yanı sıra üç faktöre ait puanları da hesaplanmıştır. Tutum ölçeğinin dışında ayrıca poster uygulamasının yapıldığı gruba poster oturumu değerlendirme formu uygulanmıştır. Birinci bölümde hemen hemen hiç, az, orta, çok, pek çok seçenekleri olan 9 soru bulunmaktadır. Yine bu bölümde, poster oturumunun farklı biçimlerde puanlanmasına yönelik sorular da vardır. İkinci bölümde ise 4 açık uçlu soruya yer verilmiştir.

Poster Oturumu Uygulaması

Sınıfıçi poster oturumu, öğrencilerin bağımsız olarak yaptıkları çalışmalarını resim ve grafiklerle özetleyerek sunmalarını sağlar. Öğretim üyesi öğrencilere dersin ilk gününde bir poster oturumunun gerçekleştirileceğini söylemiştir. Tek ya da grup halinde araştırmayı yürütebilecekleri ve bu çalışmayı yaratıcı ve ilginç posterler ile arkadaşlarına sunmaları gerektiği açıklanmıştır. Öğ-

renciler ilk iki haftada araştırma konularını belirleyip, kısa bir öneri ile araştırmayı nasıl yapacaklarını özetlemişlerdir. Öğretim üyesi bu önerileri inceleyerek, araştırma başlamadan önce onaylamıştır. Bundan sonra öğrenciler, önerilerine uygun bir biçimde araştırmalarını yürüterek her hafta neler yaptıklarını derste anlatmışlardır. Öğrenciler dersin son iki haftasında poster oturumu yapabilecek şekilde araştırmalarını bitirmişlerdir. Sınıf ortamında, iki haftalık ders saatleri süresince gruplar halinde posterlerini sunmuşlardır. Öğretim üyesi bu sırada posterini sunma, ilginç-yaratıcı, bilgi verici, planlanması, yazımı ve araştırmanın kritik analizinin yapılması kriterlerine göre değerlendirmiştir. Bu değerlendirme başarı puanının % 20'sini oluşturmuştur. Dolayısıyla başarı puanının % 80'i araştırma raporuna ilişkindir. Poster sunumları sırasında, dinleyicilerin sorular sorması ve araştırmayı kritik etmesi sağlanmıştır. Derste poster sunumları bittikten sonra bu posterler 15 gün süre ile fakültenin diğer öğrencilerinin de görmesi için koridorlarda sergilenmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya Yönelik Tutumlar

Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinde poster oturumu yapan ve yapmayan iki grubun öncelikle araştırmaya yönelik tutumları incelenmiş ve iki grup arasındaki farklar t-testi analizi ile üç faktör boyutu ve toplam tutum puanları üzerinde yapılmıştır. Grupların araştırmaya yönelik tutumları arasındaki farklara ait t-testi analizi sonuçları Tablo 1'de verilmektedir. Tablo 1 incelendiğinde, ölçeğin 1. boyutu olan araştırma alanına yönelik tutumların poster oturumu yapan öğrencilerin lehine daha yüksek olduğu ve iki grubun tutum puanları ortalaması arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde fark olduğu görülmektedir.

Grupların ölçeğin 2. boyutu olan araştırma dersine yönelik tutumları arasındaki farklara ait t-testi sonuçları

incelendiğinde, poster oturumu yapan grubun diğer gruba göre araştırma dersine yönelik tutum ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. İki grubun tutum ortalamaları arasında 0.05 düzeyinde fark vardır.

Grupların ölçeğin 3. boyutu olan araştırmada kendini yeterli görmeye ilişkin tutumları arasındaki farka ait t-testi sonucuna göre, iki grubun tutum ortalamaları arasındaki fark 0.05 düzeyinde anlamlı değildir.

Tek boyutlu olarak da kullanılabilen araştırmaya yönelik tutum ölçeği toplam puanları da ayrıca hesaplanarak, iki grubun toplam puan ortalamaları arasındaki farklara ait t-testi analizi Tablo 1'de verilmiştir. Buna ilişkin sonuçlar incelendiğinde, poster oturumu yapan öğrencilerin diğer gruba göre araştırmaya yönelik toplam puan ortalamaları daha yüksek ve farkın 0.05 anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma aktif bir öğrenme sağlayan poster oturumunun geleneksel yöntemle göre araştırmaya yönelik daha pozitif bir tutum geliştirdiğini göstermiştir.

Araştırmaya yönelik tutum maddeleri (23 madde) tek tek incelendiğinde, iki grup arasındaki farklar sadece 7 maddede gözlenmiştir. Poster oturumu yapan grup, diğer geleneksel gruptan "Araştırma dersine çok istekli giriyorum" maddesinde daha olumlu tutum göstermişlerdir ($t=3.68, p=0.000$). Yine poster oturumu grubu diğer gruba göre "Araştırma dersini zorunlu olmasa da alırdım" maddesinde daha olumludur ($t=2.62, p=0.011$). Poster grubunun yine benzer şekilde, araştırma dersinde daha başarılı olduklarına yönelik tutumları yüksektir ($t=2.24, p=0.028$) ve araştırma dersini sıkıcı bulmamaktadır ($t=2.01, p=0.048$). Poster oturumu yapan grup "Gazete ve dergilerde öncelikle araştırma ile ilgili konuları okurum" ($t=2.78, p=0.007$), "Araştırma yapmakla ilgili daha çok şey öğrenmek isterim" ($t=2.58, p=0.12$) ve "Tüm derslerde araştırmaya yönelik ödevlerin verilmesini tercih ederim" ($t=2.62, p=0.011$) mad-

Tablo 1

Poster Oturumu Alan ve Almayan Grupların Araştırmaya Yönelik Tutum Puanları Arasındaki Farklara İlişkin t-testi Sonuçları

Faktör	Poster	N	X	S	sd	t	p
Araştırma Alanına Yönelik Tutum	1. Alan	44	51.41	4.87	76	2.26	0.027
	2. Almayan	34	48.56	6.29			
Araştırma Dersine Yönelik Tutum	1. Alan	44	27.82	3.97	78	2.78	0.007
	2. Almayan	36	25.03	5.01			
Araştırmada Kendini Yeterli Görmeye Yönelik Tutum	1. Alan	44	14.43	3.05	78	0.37	0.715
	2. Almayan	36	14.19	2.67			
Toplam	1. Alan	42	93.33	10.35	76	2.21	0.030
	2. Almayan	36	87.62	12.19			

delerinde daha olumlu tutumları vardır ve ortalamalar arası farklar 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Poster Oturumuna Yönelik Öğrenci Değerlendirmeleri

Öğrencilerin poster oturumuna yönelik tepkilerini öğrenmek için, poster oturumu yapan öğrencilerin bu konuda bir değerlendirme yapmaları istenmiştir. Tablo 2'de öğrencilerin değerlendirme formunda bulunan sorulara verdikleri cevaplara ait yüzdeler (%) görülmektedir. Tablo 2'de açıklandığı gibi, öğrencilerin poster oturumuna verdikleri cevaplar genel olarak olumludur. Poster oturumunun faydalı olduğuna katılanlar % 84 civarında olup, % 76'lık bir grup poster oturumundan hoşlanmıştır. Öğrencilerin yaklaşık % 91'i bu çalışmanın araştırma becerilerini arttırdığını söylemişlerdir. Yine benzer oranda, yaklaşık % 93'lük bir grup iyi bir öğrenme fırsatı oluşturduklarını belirtmiştir. Poster oturumunun iletişimi artırması konusunda % 42'lik bir grup orta derecede olduğunu söylerken, yaklaşık % 55'i daha olumludur. Diğer öğrencilerin çalışması hakkında daha fazla bilgi kazanabildikleri konusunda ise % 47'lik bir grup orta derecede derken, % 49'u çok ve daha çok demişlerdir. Poster oturumunun önemli olduğunu düşünenler ise yaklaşık % 91'e yakındır. Grubun % 82'si ise yaratıcılığın poster oturumu ile geliştirildiği görüşüne olumlu bakmaktadırlar. İletişim becerilerinin geliştirilmesi konusunda olumlu olanlar % 76 olup, % 20'lik bir grup ise orta düzeyde görüş bildirmişlerdir. Bu kısmında, öğrencilere farklı seçenekleri olan 3 soru daha sorulmuştur. Bu sorular ve seçeneklere verilen cevaplara ilişkin %'ler aşağıdaki gibidir:

- "Bir öğrenci olarak, bu ders için poster oturumunu mu, yoksa geleneksel araştırma raporunu mu tercih edersiniz?" sorusuna, grubun % 40'ı poster, % 2.2'si araştırma raporu, % 55.6'sı her ikisini de tercih ederken, % 2.2'sinin bu konuda fikri yoktur.

- "Sizce poster oturumu ders notunuzun % kaçını kapsamalıdır?" sorusuna katılımcıların % 6.7'sinin posterin hiç katkısı olmaması gerektiğini belirtirken, % 31.1'i katkının % 10-20 arasında, % 51.1'i ise katkının % 30-40 arasında olabileceğini belirtmişlerdir. Grubun % 11.1'i ise bu konuda fikir belirtmemişlerdir.

- "Posterlerin değerlendirilmesinde öğrenci katılımı olmalı mıdır?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, grubun tamamına yakını (% 97.8) posterlerin değerlendirilmesinde öğrenci katılımını tercih etmiştir. Grubun % 2.2'si ise bu konuda fikir belirtmemiştir.

Açık Uçlu Soruların Değerlendirilmesi

Poster oturumu alan öğrencilere 4 açık uçlu soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara ilişkin frekanslar Tablo 3'te verilmiştir.

Frekans tablosu incelendiğinde, en çok öğrencilerin poster sunumunun nasıl yapıldığını öğrendikleri görülmektedir. Diğer seçenekler oldukça azdır. Öğrencilerin, öğrendikleri en önemli unsur iyi bir sunum ve iletişim kurma olmuştur. Öğrenciler poster oturumlarının diğer derslerde de yararlı bir biçimde kullanılabilirliğini söylemektedirler. Ayrıca ilgi çekeceğini ve öğrenmeyi de geliştireceğini belirtmişlerdir. Özellikle, öğrenciler poster oturumunun bilgi ve beceri kazandırmada daha öğ-

Tablo 2
Poster Oturumu Değerlendirme Soruları
(N=44)

	Hemen hemen hiç (%)	Az (%)	Orta (%)	Çok (%)	Pek Çok (%)
1. Bir öğrenme uygulaması olarak poster oturumu sizin için faydalı mıydı?			15.6	44.4	40
2. Poster oturumu hoşunuza gitti mi ?		2.2	22.2	40	35.6
3. Bu çalışmanın araştırma becerilerini ne derece artırdığını düşünüyorsunuz?			8.9	60	31.1
4. Poster oturumu öğrenciye daha iyi öğrenme fırsatı sağladı mı ?			6.7	62.2	31.1
5. Poster oturumu öğrenciler arasında iletişimi artırdı mı?		2.2	42.2	31.1	24.4
6. Diğer öğrencilerin çalışmaları hakkında daha fazla bilgi kazanabildiğinizi hissediyor musunuz?		4.4	46.7	24.4	24.4
7. Yazılı ödevlerden farklı olarak bir şey yapabilme fırsatınızın olması sizin için ne kadar önemliydi?		2.2	6.7	55.6	35.6
8. Poster sunumu yaratıcılığı geliştirdi mi?		2.2	15.6	46.7	35.6
9. Poster sunumu iletişim becerilerini geliştirdi mi?		4.4	20	48.9	26.7

retici olduğunu ve paylaşmayı sağladığını söylemişlerdir.

Tablo 3
Açık Uçlu Sorulara Verilen Cevaplar
(N=44)

Soru 1. Poster sunumları hakkında neler öğrendiniz?	f
Poster sunumunun ne olduğunu,nasıl yapıldığını	16
İlgi çekmeyi	7
Bilgiyi paylaşmayı	7
İzleyicileri yaratıcı bir biçimde bilgilendirmeyi	6
Toplum önünde konuşmayı	4
Soru 2. Poster oturumu projesinden öğrendiğiniz en önemli unsur nedir?	
Göze hitap edebilecek iyi bir sunum	14
İletişim kurma	13
Poster hazırlama	8
Özetleme	5
Yaratıcılık	4
Bilgilendirme	3
Planlı olma	3
Etkili olma	1
Sorumlu olma	1
Soru 3. Poster oturumlarının başka derslerde de yararlı olabileceği konusundaki fikriniz nedir?	
Diğer derslerde yararlı olabilir	25
İlgi çeker	6
Öğrenmeyi geliştirir	6
Görselliği artırdığı için dersi zevkli hale getirir	5
Katılımı artırır	4
Yaratıcılığı geliştirir	2
Fikrim yok	2
Soru 4. Diğer ders ödevleri ile karşılaştırıldığında bu ödevle daha çok şey öğrendiğinizi düşünüyor musunuz?	
Beceri ve bilgi kazandırmada daha öğreticiydi	12
Katılım ve herkesin paylaşması güzeldi	10
Uygulamalı olması önemliydi	8
Araştırmayı,yorumlamayı ve değerlendirmeyi sağladı	7
Herkesi haberdar etti	6
Araştırmanın nasıl daha iyi yapılabileceğini öğretti	5
Çok şey kazandırdı	2

TARTIŞMA

Bu çalışma, poster oturumunun "Eğitimde Araştırma Yöntemleri" dersinde etkili ve güçlü bir öğretim aracı olabileceğini göstermiştir. Öğrencilerin aktif katılımını gerektiren bir metot olan sınıfıçi poster oturumlarının araştırma gerektiren derslerde kullanılabileceğini göstermiştir. Poster oturumu alan ve almayan öğrencilerin araştırma alanına yönelik, derse yönelik ve toplam tutum

puanları ortalamaları arasındaki farklar anlamlı olup, poster alan grubun tutumları daha olumludur. Bu nedenle özellikle bu tür tutumların kazandırılabilmesi için poster oturumlarının önemi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca tutum maddelerine tek tek bakıldığında, poster oturumu alan öğrencilerin derse istekli girdikleri, araştırma dersini zorunlu olmasa da alabilecekleri, araştırma derslerinde daha başarılı olabilecekleri, dersi sıkıcı bulmadıkları, gazete ve dergilerde araştırma ile ilgili konuları okuyabildikleri, araştırma ile ilgili daha çok şey öğrenmek istedikleri ve tüm derslerde araştırmaya yönelik ödevlerin verilmesi konularındaki tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, araştırma dersine ilgi çekebilmek ve tutumları olumlu hale getirebilmek için poster oturumlarının araştırma gerektiren derslerde rahatlıkla kullanılabilceğini göstermektedir.

Araştırmaya yönelik tutumların ölçülmesinin dışında, öğrencilerin poster oturumlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Birçok öğrenci poster oturumunu faydalı bulmuş, diğer derslerde de kullanılabileceğini öne sürmüştür. Poster oturumu hoşlarına gitmiş ve bu çalışmanın önemli bir aktivite olduğunu söylemişlerdir. % 90'lara varan bir grup, poster oturumu ile daha iyi araştırma bilgi ve becerisi kazanılabileceğini ve daha iyi öğrenme fırsatı bulabildiklerini söylemektedir. Bu tür çalışmalar ile yaratıcılığın geliştirilmesi ve iletişimin sağlanması kolaylaşmaktadır.

Öğrenciler poster sunumunu geleneksel yöntemle tercih etmektedirler ve hatta gerekirse ikisinin birlikte kullanılmasının daha iyi olabileceğini söylemektedirler. Sadece araştırma raporunun kullanılması gerektiğini söyleyen öğrenciler yok denecek kadar azdır. Ders notunu belirlemede, poster oturumunun katkısının % 20-40 arasında olmasını tercih ettikleri görülmektedir. Posterlerin değerlendirilmesinde % 98'lik bir grup, öğrencilerin de değerlendirmelere katılımını düşünmektedirler.

Öğrenciler ilk defa poster oturumunun ne olduğunu öğrenmişlerdir. Böylece bu metot diğer derslerde de kullanılabilecek ve kongrelerde poster olarak sunulan araştırmaları daha iyi anlayabileceklerdir. Sadece araştırma raporu hazırlatılan gruptan farklı olarak da tüm öğrencilerin birbirlerinin araştırmalarını dinlemeye fırsatı olmuş, paylaşım gerçekleşmiş ve tartışma ortamı yaratılmıştır.

Bu çalışma ile aktif öğrenme gerçekleştirilmiş ve araştırmaya yönelik daha olumlu tutumlar kazandırılmıştır. Pek çok öğrenci istatistik ve araştırma derslerinde kaygılı olduklarından, olumlu tutumların

geliştirilmesi üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Ayrıca bu çalışma için hazırlanmış olan posterler, sınıfta sunulduktan sonra diğer fakülte üyelerinin ve öğrencilerinin görmelerini sağlamak amacı ile okul koridorlarında sergilenmiş ve olumlu tepkiler almıştır. Bu tür çalışmaların, deneysel desen araştırmalarına yer verilen derslerde kullanılabilmesi önerilebilir. Özellikle Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinde bundan sonraki dönemlerde de etkili bir şekilde kullanılabilmesi düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Baird, B.N. (1991) " In-class poster session", *Teaching of Psychology*, Vol.18: 27-29.
- Benjamin, L.T., Fawl, C.T. & Klein,M. (1977) "The Fair Experimental Psychology for High School Students", *American Psychology*, Vol. 32:1097-1098.
- Chute,D.L.& Bank, B. (1983) "Undergraduate Seminars: The Poster Solution", *Teaching of Psychology*, Vol. 10: 99-100.
- Crowley-Long, K., Powell, J. & Christensen, C. (1997) "Teaching Students about Research: Classroom Poster Session", *Clearing House*, Vol. 70, No.4: 202-204.
- Fish, T. A. & Fraser, I. H. (1993) "The Science Fair: A Supplement to the Lecture Technique ", *Teaching of Psychology*, Vol. 20: 231-233.
- Gore,P.A. & Cameron, J.C. (1987) "A Radical Poster Session", *Teaching of Psychology*, Vol.14, No.4: 243-244.
- Heppner, P.P., Kivlighan, Jr., Dennis, M., et al. (1995) "Teaching the History of Counseling: Training the Next Generation", *Journal of Counseling and Development*, Vol.73, No.3: 337-345.
- Köklü, N. (1992) "Araştırmaya Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi", *Eğitim ve Bilim*, Vol.16, No.86: 27-36.
- Lowry, J.H. (1992) "The Poster Session by Undergraduate Research Methods Students", *Teaching Sociology*, Vol.20: 314-315.
- Rosenberg, J. & Blount, R.L. (1988) " Poster Sessions Revisited: A Student Research Convocation", *Teaching of Psychology*, Vol.15, No.1: 38-39.
- Ventis, D.G. (1986) "Recycling Poster Sessions for Colloquium Series", *Teaching of Psychology*, Vol.13: 222.